

Strategija internacionalizacije Univerziteta Crne Gore

2016-2020

Podgorica, decembar 2016.

Strategija internacionalizacije UCG

1. Uvod

Uloga univerziteta u eri dominacije znanja je neprikosnovena, u segmentu naučnog i tehnološkog napretka, stvaranju ljudskog kapitala i razvoju društva u cjelini.

Moderni univerzitet, u uslovima intenzivne globalizacije u sferi visokog obrazovanja, mobilnosti nastavnika i istraživača i podsticanja istraživačkih aktivnosti na međunarodnom nivou, intenzivnije nego ranije mora raditi na polju internacionalizacije i međunarodnoj konkurentnosti.

Internationalizacija univerziteta ima važnu ulogu u razvoju ne samo sistema visokog obrazovanja, već i društva u cjelini. Dodatno, brz razvoj globalizacije jačan potrebu za obrazovanjem pojedinaca koji mogu biti uspješni na međunarodnom nivou.

Stoga je napor univerziteta na polju internacionalizacije od suštinskog značaja.

Od početka primjene Bolonjskog procesa, 2004. godine, internacionalizacija UCG je jedan od strateških ciljeva.

Internationalizacija nije cilj sam po sebi, već više sredstvo do postizanja željenog cilja; to je pristup radu za koji vjerujemo da će nam omogućiti efikasnije sprovođenje misije Univerziteta – podizanje nivoa kvaliteta u svim segmentima: obrazovanje, istraživanje i saradnja sa društvom.

U saradnji sa studentima i istraživačima širom svijeta uočava se prilika za značajnim unapređenjem kvaliteta nastave i učenja, ali i istraživanja i prenošenja znanja.

Koncept internacionalizacije UCG oslanja se na sledeće premise:

- Veća mreža partnera iz oblasti obrazovanja, istraživanja, javnog sektora i privrede širom svijeta, što daje osnovu za razvoj međunarodno orijentisane nastave i učenja kao i za koordinisano istraživanje i prenošenje znanja.
- Prepoznata vrijednost vještina i znanja studenata, akademskog osoblja i istraživača, ne samo na nacionalnom, već i međunarodnom prostroru visokog obrazovanja i istraživanja.

2. Ishodi strategije internacionalizacije UCG

2.1. Vizija

Prepoznatljivost Univerziteta Crne Gore u evropskom prostoru visokog obrazovanja i istraživanja.

U ostvarivanju većeg nivoa internacionalizacije UCG, ključni principi rada su povećanje nivoa kvaliteta i posvećenost akademske zajednice unapređenju rada u svim segmentima.

2.2. Ciljevi strategije

Cilj strategije je definisanje strateškog pristupa u cilju intenziviranja aktivnosti u pravcu dalje internacionalizacije Univerziteta Crne Gore, kroz razvoj infrastrukture u pravcu jačanja međunarodne saradnje i mobilnosti, na centralnom nivou univerziteta i nivou pojedinih univerzitetskih jedinica i uspostavljanje funkcionalnog sistema za koordinaciju aktivnosti između nivoa univerziteta i pojedinačnih jedinica.

Strategija internacionalizacije je široko definisana i sveobuhvatna, sa dugoročnim ciljem da prožme sve relevantne aktivnosti Univerziteta. Ključne komponente strategije se mogu definisati sledećim aktivnostima: međunarodna partnerstva u realizaciji nastave i istraživanja, povećanje broja stranih studenata kroz bolju vidljivost UCG u međunarodnom prostoru visokog obrazovanja i istraživanja, mobilnost studenata i istraživača, prenošenje znanja i društvena odgovornost i međunarodno akreditovan studijski plan i program.

2.3. Očekivani rezultati

Rad na internacionalizaciji UCG treba da rezultira:

1. Boljom pozicijom UCG u evropskom prostoru visokog obrazovanja
2. Poboljšanjem pozicije na WEBOMETRICS listi
3. Povećanim brojem studenata koji učestvuju u programima razmjene, na nivo od 2-3% ukupnog broja studenata (trenutno učešće je 0.5%)
4. Povećanim brojem međunarodnih projekata koji se realizuju na UCG
5. Osnivanjem i realizacijom programa na stranom jeziku, samostalno ili kroz programe dvojne/zajedničke diplome

Na institucionalnom nivou, čekivani rezultati realizacije strategije su:

- dalji razvoj postojećih usluga i infrastrukture Centra za međunarodnu saradnju
- unapređenje kapaciteta akademskog i administrativnog osoblja UCG, angažovanih u aktivnostima iz domena međunarodne saradnje,
- uvođenje efikasnijih procedura za upravljanje međunarodnim projektima,
- povećanje kapaciteta akademskog osoblja UCG za učešće u različitim programima koje finansira EU,
- uvođenje efikasnijih procedura za upravljanje mobilnosti studenata i istraživača
- povećanje međunarodne vidljivosti Univerziteta Crne Gore

3. Osnova realizacije Strategije – pregled postojećeg stanja

3.1. Organizacija aktivnosti na polju međunarodne saradnje

Aktivnosti na polju međunarodne saradnje na nivou UCG koordinira Centar za međunarodnu saradnju Rektorata, dok su na nivou pojedinih jedinica aktivnosti organizovane u kancelariji fakulteta, ili su u ingerenciji prodekana.

U okviru CENTRA ZA MEĐUNARODNU SARADNJU obuhvaćeni su sledeći poslovni procesi:

- priprema strategije programa i planova međuuniverzitetske i međunarodne saradnje
- učestvovanje na projektima, uključujući pripremu aplikacija za učešće Univerziteta na međunarodnim i drugim projektima
- organizacija i realizacija ugovora iz međuuniverzitetske i međunarodne saradnje
- koordinacija aktivnosti međunarodne saradnje jedinica na nivou Univerziteta
- mobilnost akademskog i neakademskog osoblja i studenata
- edukacija nastavnog i administrativnog osoblja za implementaciju usvojenih programa saradnje, uključujući apliciranje za projekte i stipendije

3.2. Saradnja sa partnerskim univerzitetima

Univerzitet Crne Gore ima potpisane sporazume o bilateralnoj saradnji sa preko 100 renomiranih inostranih univerziteta, i trenutno 54 sporazuma o mobilnosti studenata i istraživača u okviru Erasmus+ programa mobilnosti.

Pored razmjene studenata i istraživača, u periodu od 2010-2016. godine, kroz realizaciju 173 međunarodna projekta, uspostavljena je saradnja sa velikim brojem partnerskih univerziteta iz zemalja članica Evropske Unije i regiona.

Takođe, kroz organizaciju međunarodnih konferencija i gostujuća predavanja, otvaraju se mogućnosti daljeg unapređenja saradnje sa renomiranim evropskim univerzitetima.

U saradnji sa univerzitetima iz Francuske: Univerzitet Sofia Antipolis u Nici i Univerzitet Fransa Rable u Turu, realizuju se programi dvojne diplome na osnovnim studijama Ekonomije i master studijama Francuskog jezika.

Uspostavljen je i program dvojne diplome sa Univerzitetom u Ljubljani, na master studijama Fakulteta političkih nauka.

Kroz članstvo u značajnom broju međunarodnih asocijacija (Jadranska regija, Mediteranska regija, Frankofono govorno područje), kontinuirano se sprovode aktivnosti na realizaciji zajedničkih inicijativa i projekata.

3.3. Inostrani studenti

Svi studijski programi koji se realizuju na Univerzitetu Crne Gore, realizuju se na maternjem jeziku.

To opredjeljuje činjenicu da najveći broj inostranih studenata koji upisuju UCG dolazi iz susjednih zemalja, odnosno govornog područja koje pripada grupi jezika bivše Jugoslavije (Srbija, Bosna i Hercegovina).

Najveći broj inostranih studenata upisuje osnovne studije, i oni u prosjeku čine 1-2% ukupnog broja studenata koji studiraju u Crnoj Gori.

Broj stranih studenata bio je opredijeljen i činjenicom da je, sve do 2015.godine, broj stranih studenata bio određen posebnom kvotom, dok je usvajanjem Zakona o visokom obrazovanju (2014.godine), status domaćih i stranih studenata izjednačen.

Strani studenti upisani na UCG

Nivo studija	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Osnovne	346	328	193	274
Specijalisticke	34	36	30	26
Magistarske	11	6	7	9
Doktorske	36	11	11	7
UKUPNO	427	381	241	316

3.4. Mobilnost studenata

Mobilnost studenata ostvaruje se učešćem u programima mobilnosti (Erasmus Mundus, Erasmus+, CEEPUS, Mevlana, JoinEU, Basileus, Sigma, Greentech, itd), i realizacijom bilateralnih sporazuma.

Mobilnost studenata u oba smjera (dolazna i odlazna) je na niskom nivou. Strategije razvoja mobilnosti u okviru evropskog obrazovnog prostora targetiraju obim mobilnosti do 25% ukupnog broja studenata, dok je na UCG ona na nivou od 0.05%. Ipak, treba imati u vidu da je jezička barijera važan faktor, pa stoga ni razvijeniji

univerziteti iz okruženja, npr. Univerzitet u Ljubljani, ne dostiže ovaj standard (mobilnost je na nivou od 5% ukupnog broja studenata).

Neophodno je naglasiti da su kapaciteti koji su određeni za Univerzitet Crne Gore od strane Evropske komisije, odnosno koordinatora programa, u potpunosti iskorišćeni. Sva opredijeljena mjesta, odnosno stipendije, za UCG su 100% realizovana.

MOBILNOST PO PROGRAMIMA RAZMJENE

ODLAZNA MOBILNOST – STUDENTI (mjesec dana i više)

Program/godina	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 (zimski semestar)
Erasmus mundus	52	24	28	6
Erasmus+	/	/	22	67
CEEPUS	21	28	40	n.a
Mevlana	2	1	1	/
Ostalo	17	26	10	
UKUPNO	92	79	101	73

DOLAZNA MOBILNOST – STUDENTI (mjesec dana i više)

Program/godina	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 (zimski semestar)
Erasmus mundus	5	3	2	1
Erasmus+	/	/	3	7
CEEPUS	3	4	9	14
Mevlana		3	/	1
Ostalo	5	7	2	
UKUPNO	13	17	16	23

3.5. Mobilnost istraživača

Na osnovu analize prispjelih upitnika od strane univerzitetskih jedinica, očigledno je da je mobilnost nastavnika na Univerzitetu na niskom nivou. Ipak, ohrabruje značajan rast mobilnosti u prethodnih i tekućoj studijskoj godini, i sve veći broj istraživača koji se prijavljuju za programe razmjene u okviru Erasmus+ programa.

Ilustrativan je podatak za zimski semester tekuće studijske godine (2016/17), u kojem je broj istraživača veći u odnosu na ukupni broj istraživača koji su u oba semestra učestvovali u programima razmjene u prethodnoj studijskoj godini.

Nedovoljna odlazna mobilnost nastavnika (duže od jednog mjeseca) posljedica je dugogodišnjeg zanemarivanja jednog od najvažnijih obilježja duha bolonjskih procesa, odnosno ambijenta evropskog prostora visokog obrazovanja. Na pojedinim fakultetima, kada su nastavnici u pitanju, mobilnost nije ostvarena ili je zanemarljiva.

ODLAZNA MOBILNOST - OSOBLJE (mjesec dana i više)

Program/godina	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 (zimski semestar)
Erasmus mundus	5	8	9	/
Erasmus+	/	/	11	30
CEEPUS	/	1	4	n.a
Mevlana	/	/	/	1
Ostalo	5	6	3	
UKUPNO	13	15	27	31

Dolazna mobilnost takođe kontinuirano raste, sa ostvarenim većim brojem dolaznih istraživača samo u zimskom semetru tekuće godine, u odnosu na oba semestra ukupno u prethodnoj studijskoj godini.

DOLAZNA MOBILNOST - OSOBLJE (mjesec dana i više)

Program/godina	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 (zimski semestar)
Erasmus mundus	7	4	9	1
Erasmus+	/	/	4	12
CEEPUS	/	/	1	7
Mevlana	/	/	/	/
Ostalo	2	4	2	
UKUPNO	9	8	16	20

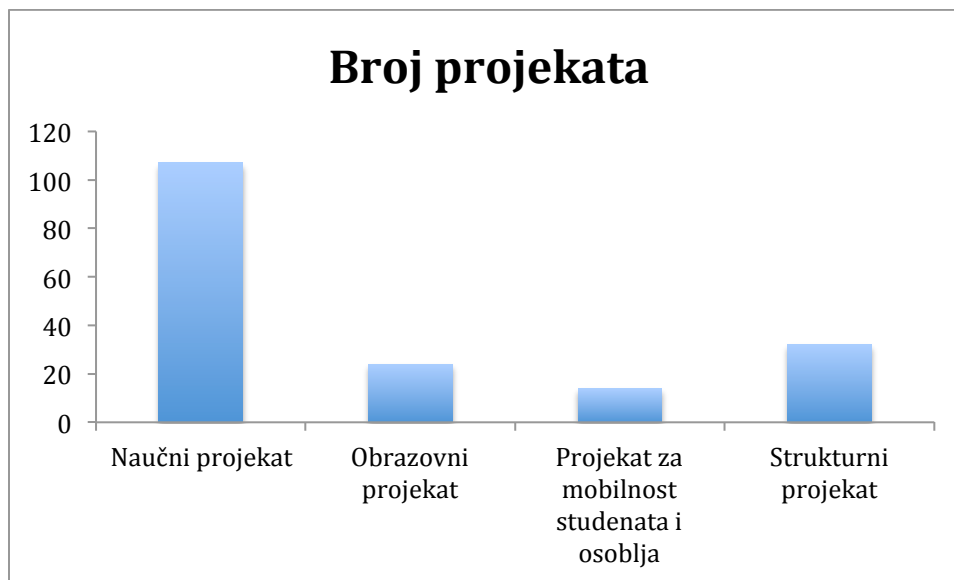
3.6. Međunarodni projekti

Univerzitet Crne Gore aktivno učestvuje u međunarodnom istraživačkom prostoru, kroz realizaciju projekata finansiranih šemama Evropske komisije, Svjetske banke i državnih fondova.

U ukupnoj vrijednosti projekata, u periodu od 2010-2016.godine, dominiraju strukturni projekti (65%), dok naučni i obrazovni projekti čine 34% ukupne vrijednosti projekata. Ipak, analiza broja projekata koji se realizuju ide u korist naučnih projekata, ali je njihova prosječna vrijednost značajno niža u odnosu na strukturne.

Tabela 1. Prikaz vrijednosti projekata kategorisanih po tipu projekta (2010-2016)

Tip projekta	Broj projekata	Vrijednost projekata
Naučni projekat	107	3,091,476.21
Obrazovni projekat	24	1,416,986.28
Projekat za mobilnost studenata i osoblja	14	58,007.00
Strukturni projekat	32	9,617,254.20
UKUPNO:	173	14,830,701.94

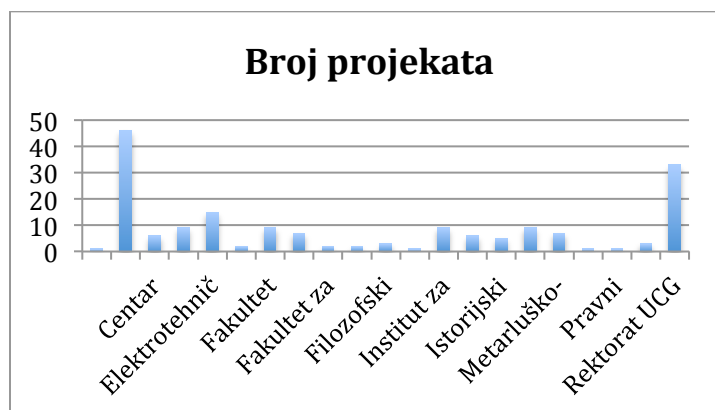
Analiza projekata po fakultetskim jedinicama koje su nosioci projekata, pokazuje značajnu heterogenost u istraživačkoj aktivnosti unutar UCG.

U Tabeli 2. je dat prikaz broja i vrijednosti projekata po univerzitetskim jedinicama 2010-2016

Tabela 2.

Univerzitetska jedinica	Broj projekata	Ukupna vrijednost projekata
Arhitektonski fakultet	1	84,561.03
Biotehnički fakultet	46	2,213,652.51
Centar informacionog sistema	6	369,293.09
Ekonomski fakultet	9	503,118.72
Elektrotehnički fakultet	15	5,180,795.03
Fakultet dramskih umjetnosti	2	309,376.52
Fakultet političkih nauka	9	199,409.00
Fakultet za pomorstvo	7	1,174,974.56
Fakultet za turizam i hotelijerstvo	3	11,000.00
Filološki fakultet	3	25,451.40
Filozofski fakultet	3	157,885.00
Gradjevinski fakultet	1	60,887.60
Institut za biologiju mora	9	480,726.11
Institut za strane jezike	6	131,003.25
Istorijski institute	5	67,670.00
Mašinski fakultet	9	278,857.12
Metarluško-tehnološki fakultet	7	18,700.00
Muzička akademija	1	58,984.02
Pravni fakultet	2	362,825.58
Prirodno matematički fakultet	3	13,100.00
Rektorat UCG	33	2,922,086.15
UKUPNO:	173	14,830,701.94

Grafički prikaz broja projekata po univerzitetskim jedinicama:

Analiza fondova iz kojih se finansiraju projekti pokazuje da se preko 90% vrijednosti projekata finansira iz fondova EU, dok se značajan broj projekata finansira po osnovu bilateralnih sporazuma, ali je riječ o projektima pojedinačno manje vrijednosti (u analiziranom periodu, broj ovih projekata čini gotovo 50% ukupnog broja projekata, ali vrijednosti 2.5% od ukupne vrijednosti projekata realizovanih na UCG).

Tabela 3. Broj i vrijednost projekata po programu projekta za period od 2010-2016 godine:

Program	Broj projekata	Vrijednost projekata
Bilateralni	82	329,575.09
COSME	1	19,037.00
COST	6	0.00
COST (European Cooperation in Science and Technology)	1	0.00
Donacija Američke ambasade	1	18,350.00
Erasmu Mundus	1	5,000.00
Erasmus Mundus	11	54,000.00
Erasmus+	7	705980,50
Erasmus+ Programme	1	52,000.00
FCO programme	1	6,513.58
FP 7	1	1,112,797.00
FP7	8	1,805,578.88
Grant Ministarstva odbrane Ujedinjenog Kraljevstva	1	39,600.00
H2020	4	269,678.00
HERD	5	1,106,466.90
HERIC	6	4,375,404.44
IAEA	1	6,000.00
IPA	13	2,126,809.64
Jean Monnet Module	2	70,200.00
MAREA MEDITERRANEAN HALIEUTIC RESOURCES EVALUATION AND ADVICE	1	27,552.11
Međunarodni	2	134,241.00
Nacionalni	1	38,106.00
RAC SPA	1	15,000.00
Romski obrazovni fond i IPA	1	69,564.00
RRPP Western Balkans	1	111,612.00
SCOPES	1	33,156.79
SEE-ERA.NET PLUS	1	27,224.00
SEE-ERA.NET Plus Joint Call	1	0.00

TEMPUS	17	2,064,909.76
Tempus IV	1	0.00
WUS Austria	1	0.00
UKUPNO:	173	14,830,701.94

U programima gdje su vrijednosti 0 nisu dostavljeni podaci o ukupnoj vrijednosti projekata

3.7. Naučna aktivnost – radovi objavljeni u međunarodnim bazama

Vidljivost istraživačkog rada na UCG pokušava se povećati objavljivanjem rezultata istraživanja u relevantnim međunarodnim časopisima. U prethodnom periodu uloženi su značajni naponi u ovom pravcu, koji su rezultirali uvećanjem broja objavljenih radova za više od 100% u 2016.godini u odnosu na prethodnu (u toku 2016. godine do 1. novembra, objavljeno je 97 radova u časopisima koji se nalaze u referentnim međunarodnim bazama, i više od 20 radova u časopisima iz Scopus baze.)

Pojedini fakulteti su izuzetno produktivni u publikovanju naučnih i umjetničkih radova, a i pojedinačna izdavačka aktivnost je uglavnom ujednačena.

Postoji trend rasta u posljednje tri godine i to kod onih univerzitetskih jedinica koje imaju konstantu publikovanja, a pozitivan je trend rasta kod fakulteta koji su u prethodnom periodu imali nizak nivo publikovanih radova.

3.8. Međunarodne aktivnosti umjetničkih akademija

Umjetnički fakulteti takođe sve intenzivnije učestvuju u aktivnostima na međunarodnom nivou, dominantno kroz međunarodna gostovanja, izložbe, predstave i takmičenja.

Medjunarodne aktivnosti umjetnickih akademija

	2012	2013	2014	2015
Medjunarodna gostovanja/predavanja nastavnika i saradnika	1	14	14	22
Fakultet likovnih umjetnosti		3	3	14
Fakultet dramskih umjetnosti		1	1	
Muzicka akademija	1	10	10	8
Medjunarodna gostovanja studenata	0	14	7	3
Fakultet likovnih umjetnosti		14	7	3
Fakultet dramskih umjetnosti				
Muzicka akademija				
Medjunarodne nagrade nastavnika, saradnika i studenata	4	2	6	5
Fakultet likovnih umjetnosti			1	3
Fakultet dramskih umjetnosti			1	1
Muzicka akademija	4	2	4	1
Gostujuci predavaci	6	8	7	4
Fakultet likovnih umjetnosti		1		2
Fakultet dramskih umjetnosti			1	1
Muzicka akademija	6	7	6	1
Gostujuce izlozbe, festivali, predstave	7	25	45	53
Fakultet likovnih umjetnosti		2	1	3
Fakultet dramskih umjetnosti-predstave		1	1	3
Fakultet dramskih umjetnosti-izlozbe				1
Fakultet dramskih umjetnosti-festivali i gostovanja		11	26	27
Muzicka akademija-studenti	4	2	1	1
Muzicka akademija-profesori	3	9	16	18
Medjunarodna takmicenja, rad u ziriju	1	7	6	8
Muzicka akademija	1	7	5	8
Fakultet dramskih umjetnosti			1	

3.9. Prednosti i nedostaci dosadašnje prakse

Univerzitet Crne Gore gradi svoju međunarodnu poziciju od osnivanja, ali intenzivnije od uvođenja principa Bolonjske deklaracije, 2004.godine. Uključivanje u Evropski obrazovni i istraživački prostor jedan je od osnovnih ciljeva u radu, kroz mobilnost studenata i istraživača i rad u međunarodnim istraživačkim projektima.

Dosadašnje iskustvo pokazalo je da je mobilnost nedovoljna i da je treba unaprijediti.

Mobilnost nastavnika (period duži od mjesec dana) je zanemarljiva, dok na šest fakulteta nastavnici uopšte nisu učestvovali u programima mobilnosti.

U dijelu studentske mobilnosti, odlazna mobilnost, iako na niskom nivou, realizuje se u kontinuitetu, dok je dolazna mobilnost zabrinjavajuće niska. Jedan od važnih razloga malog broja inostranih studenata je nepostojanje studijskih programa koji se realizuju na engleskom jeziku, što se prevazilazi mentorskim radom na određenom broju predmeta. Ipak, bez obzira na postojanje kapaciteta da se na svim studijskim programima u određenoj mjeri izvodi mentorska nastava na engleskom jeziku, na određenom broju fakulteta još uvijek nije ostvarena mobilnost.

4. Ciljevi internacionalizacije u periodu 2016-2020

4.1. Ciljevi internacionalizacije:

Rad na jačanju međunarodne pozicije UCG profilisan je kroz ostvarivanje sledećih ciljeva:

1. Međunarodna akreditacija studijskih programa na UCG
2. Jačanje mreže strateških partnerstava, kroz uspostavljanje saradnje sa većim brojem univerziteta koji su rangirani na Šangajskoj listi, ali i univerzitetima iz regiona.
3. Povećanje broja inostranih referentnih predavača
4. Povećanje broja studenata i istraživača koji učestvuju u programima mobilnosti
5. Povećanje broja međunarodnih projekata
6. Organizovanje većeg broja međunarodnih konferencija u saradnji sa partnerskim univerzitetima
7. Osnivanje master studija na engleskom jeziku
8. Povećanje broja programa organizovanih po konceptu dvojne/zajedničke diplome
9. Organizovanje međunarodnih ljetnjih škola
10. Razvoj regionalnih doktorskih studija
11. Kontinuirano povećanje broja radova objavljenih u relevantnim međunarodnim časopisima

4.2. Aktivnosti neophodne za realizaciju navedenih ciljeva

4.2.1. Medjunarodna akreditacija studijskih programa

U sklopu reforme studijskim programa na UCG, pripremljen je elaborat o akreditaciji, koji se nalazi u procesu evaluacije i usvajanja od strane Savjeta za visoko obrazovanje.

Svi studijski programi su reformisani po modelu organizacije studija 3+2+3, čime su modelski usklađeni sa dominantnom praksom u evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Pored promjene modela, značajno je reformisan i sadržaj studijskih programa, vodeći računa o najboljim međunarodnim iskustvima i praksi, obezbjeđujući kompatibilnost studijskih programa koji će se realizovati na UCG počev od 2017/18 godine, sa sličnim programima na renomiranim evropskim univerzitetima.

4.2.2. Povećanje broja studenata i istraživača koji učestvuju u programima mobilnosti

Jačanje institucionalnih kapaciteta na UCG i organizacionim jedinicama je aktivnost usmjerena u pravcu snaženja svih segmenata internacionalizacije.

U tom pravcu, neophodno je:

1. Osnivanje kancelarija za međunarodnu saradnju na svim fakultetima (odgovornost: Fakulteti u saradnji sa Rektoratom)
2. Realizovati kontinuirane obuke prodekana za međunarodnu saradnju i zaposlenih u kancelarijama
3. Razvoj softvera za praćenje studentske mobilnosti
4. Razvoj internet aplikacije za dolazne studente i istraživače
5. Efikasnije procedure za upravljanje mobilnosti studenata i istraživača
6. Povećanje međunarodne vidljivosti Univerziteta Crne Gore

U cilju povećanja **dolazne** mobilnosti, planirana je realizacija sledećih aktivnosti:

1. U cilju povećanja vidljivosti u međunarodnom obrazovnom prostoru, informacije o UCG biće dostupne na engleskom jeziku (izrada web site);
2. Akreditacija i organizacija studijskih programa na master i doktorskom nivou na engleskom jeziku, kroz forme samostalnih i multidisciplinarnih

- studijskih programa, i organizovanje studija po principu dvojne/zajedničke diplome sa renomiranim univerzitetima iz inostranstva;
3. Definisane sisteme nagrađivanja predavačima koji realizuju mentorsku nastavu na engleskom jeziku;

U cilju povećanja **odlazne** mobilnosti, planirana je realizacija sledećih aktivnosti:

1. Povećanje nivoa znanja stranih jezika studenata na osnovnim studijima, kroz obavezno sticanje nivoa B2 i stručnog stranog jezika,
2. Intenzivniji rad na promociji programa mobilnosti;
3. Usklađivanje nastavnih planova sa planovima evropskih univerziteta, kako bi se omogućila kompatibilnost nastavnih planova, što je preduslov mobilnosti,

4.2.3. Povećanje broja međunarodnih projekata

U cilju povećanja broja aplikacija i odobrenih međunarodnih projekata, realizovaće se sledeće aktivnosti:

1. Organizovanje kontinuirane obuke akademskog osoblja u oblasti aplikacija i upravljanja projektima, i u saradnji sa Agencijom za mobilnost i programe EU Ministarstva prosvjete.
2. Opredjeljivanje sredstava u okviru razvojnog fonda fakulteta za kofinansiranje razvojnih i istraživačkih projekata.

4.2.4. Kontinuirano povećanje broja radova objavljenih u relevantnim međunarodnim časopisima

U cilju povećanja broja publikacija i radova, kroz kriterijume za izbor u akademska i naučna zvanja definisani su standardi koji podstiču akademsko osoblje u pravcu publikovanja u međunarodnim časopisima, a kroz sistem nagrađivanja istraživačkog rada, stvoren je mehanizam za finansijsku podršku.

Dodatno, kroz obezbjeđivanje sredstava za razvoj istraživačkog potencijala (razvojni fond na nivou UCG, i nivou pojedinačnih fakultetskih jedinica). Obezbijediće se finansijska podrška neophodna za publikovanje.

5. Zaključak

Rad na boljoj međunarodnoj poziciji UCG i intenzivnijem uključivanju u Evropski obrazovni i istraživački prostor, jedna je od prioritetnih aktivnosti u procesu reformi na UCG.

Internacionalizacija nije cilj, već sredstvo u pravcu postizanja većeg kvaliteta nastavnog i istraživačkog procesa, pa se stoga aktivnosti u ovom pravcu realizuju komplementarno sa reformskim procesima i u drugim segmentima rada na UCG.

Ciljevi i aktivnosti u procesu jačanja internacionalizacije UCG usklađeni su sa Strategijom razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori (2016-2020), koju je usvojila Vlada Crne Gore juna 2016.godine.